

Nr 355

Av herr Nihlfors och fru Sjöstrand, *angående utredning av frågan om stöd i vissa fall till ensamstående förvärvsarbetande mödrar med barn under 16 år.*

I 1954 års familjeutrednings betänkande Samhället och barnfamiljerna redovisas i del II, kapitel 3, under rubriken De ensamstående mödrarna viss statistik, som berör de ofullständiga familjerna med minderåriga barn. Av det framlagda kunskapsmaterialet rörande denna kategori framgår att inte mindre än 9 % av familjerna med hemmavarande barn under 16 år är att betrakta som ofullständiga, och av dessa har ca 7/8 en ensamstående mor som familjeföreståndare. Det finns 87 500 sådana ensamstående mödrar.

Samhällets stödåtgärder har under senare år utbyggts. Vi kan peka på moderskapsförsäkringen och den behovsprövade mödrahjälpen. 1954 hade närmare 9 000 ej gifta kvinnor sistnämnda hjälp. När det gäller änkor med barn under 16 år kan särskilt barnbidragen utgå med högst 600 kronor beroende på inkomsten. Ytterligare stödformer för änkorna finns genomförda eller är föreslagna. De olika bidragen utgår med relativt obetydliga belopp. En mycket stor procent av ensamstående mödrar med barn har enligt statistiken socialhjälp av fattigvårdskaraktär. Enligt en undersökning av socialstyrelsen skulle år 1953 över hälften av de ogifta mödrarna ha inkomster under 3 000 kronor för år och blott 10 % komma över en årsinkomst på 5 000 kronor.

De förvärvsarbetande kvinnorna får numera genom moderskapsförsäkringen en ganska tillfredsställande ersättning för förlorad arbetsförtjänst under barnbördsledigheten. För tiden därefter ökar bekymren kraftigt av skilda skäl. Här kan kort nämnas bostadsbristen och problemet med skötseln av barnet. För änkor och frånskilda är läget kanske något bättre i normalfallen, men anpassningssvårigheter och problemet med återinträde på arbetsmarknaden är besvärligt.

En situation, som visat sig vara oerhört svår att bemästra, är den som den förvärvsarbetande ensamstående modern med småbarn placerade på dag- eller familjedaghem kommer i, då barnet insjuknar och måste vårdas i det egna hemmet. Samma besvärligheter uppstår, då skolbarn i yngre åldrar måste vårdas hemma för sjukdom. Kan inte modern skaffa hemhjälp i all hast eller hemsyster, där sådan finns, tvingas hon ofta ta ledigt från sitt arbete med följd att hon, utöver alla andra för henne kanske till slut normala bekymmer, även drar på sig ekonomiska förluster genom minskad eller förlorad arbetsinkomst.

Vi har tagit upp just detta problem med den ekonomiska förlusten för den ensamma förvärvsarbetande modern, då hennes barn är sjukt hemma, därför att vi anser det angeläget, att något göres för att mildra bördan för en hårt pressad moder. Från något håll har tanken framkastats, att någon form av daghjälp skulle kunna erhållas från sjukkassa under barnets sjukdom, om modern på grund därav tagit ledigt från sitt förvärvsarbete med ekonomisk förlust som följd och under förutsättning att läkare styrker nödvändigheten av moderns hemmavaro. Givetvis bör även i dylikt fall styrkas, att hemhjälp genom kommunens försorg inte kunnat anskaffas.

Förmodligen kan vid en undersökning även andra vägar till en rimlig lösning av föreliggande problem vara lika lämpliga, ja bättre.

Under åberopande av ovanstående anhåller vi,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning av frågan rörande lämpligaste sättet för stöd i vissa fall till ensamstående förvärvsarbetande mödrar med barn under 16 år, då barnet vid sjukdom måste vårdas av modern i hemmet, samt att Kungl. Maj:t framlägger för riksdagen de förslag, vartill en sådan utredning kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1956

Folke Nihlfors

Helga Sjöstrand